

NATIONALPARK VADEHAVET

Delopgave 2

Code of Conduct – hensigtsmæssig adfærd i naturen

Lead: Nationalpark Vadehavet

Partnere: Nationalpark Thy, Nationalpark Mols Bjerge, Nationalpark Skjoldungernes Land, Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Nationalpark Vadehavet gennemførte en desk research (COWI, 2015) med det formål at afdække om der er behov for code of conduct (arbejdstitel) i nationalparken og med angivelse af på hvilke områder (ikke komplet afdækket), når mennesker bevæger sig i naturen. Svaret er klart ja. Også de andre danske nationalparker har udtrykt behov for code of conduct. Samtaler med Friluftsrådet afklarede, at også herfra er der ønsker om at arbejde mere substantielt med emnet. I det Trilaterale samarbejde om benyttelse og beskyttelse af Vadehavet med Holland og Tyskland og senest forstærket via udnævnelsen i 2014 til Verdensarv, er der også ønsker om videndeling på emnet. I takt med at Vadehavet også oplever flere tilrejsende turister hele året og der sker en stigende efterspørgsel på friluft aktiviteter f.eks. i form af havkajakbrugere, mountainbike-cyklister, vandrere, kitesurfers, fuglefolk, guidede ture m.fl., og der samtidig sker en øget urbanisering og dermed fremmedgørelse overfor at bevæge sig hensigtsmæssigt i naturen, så vurderes behovet for code of conduct som i stigende grad vigtigt.

Også naturvejledere og andre formidlere skal følge code of conduct og dermed være rollemodel for nationalparkens andre partnere, borgerne og gæsterne.

Arbejdet med code of conduct i breder opgaveløsningen ud, så andre nationalparker og naturparker m.fl. kan få gavn af arbejdet. Det skal der også afsættes tid til. Ligeledes bliver kampagnen også viderebragt hos vores samarbejdspartnere i det trilaterale samarbejde.

I samarbejde med Friluftsrådet skal der derfor udvikles en "best practice" model for ansvarlig opførsel i naturen i Danmarks største nationalpark, både for naturen, brugeren og formidleren – en såkaldt code of conduct. Som nævnt er der et stigende antal besøg af både lokale og tilrejsende i Vadehavet samtidig med at flere og flere af gæsterne ikke har erfaring med at bevæge sig hensigtsmæssigt i naturen. Det stiller krav til skiltning, vejledning, information mv til gæsterne, men det stiller så absolut også krav til naturvejledere og andre der tager grupper med ud i naturen. Code of conduct er sammen med udvikling af undervisningstilbud blandet de højt prioriterede projekter i Nationalpark Vadehavet. Code of conduct er desuden en indsats, hvor Nationalpark Vadehavet har særlige forudsætninger for at perspektivere i takt med, at vi samarbejder om benyttelse og beskyttelse med tyske og hollandske nationalparker, NGO'ere og aktører, som kan bibringe andre vinkler og erfaringer med emnet end vi har lokalt i Danmark.

Projektet vil også have til formål at opmuntre til flere besøg og mere friluftsliv i naturen på en god måde, og gerne så der ikke løftes pegefingre, men i stedet tilbydes vejledning og information på en positiv måde. Projektet bygger videre på de indledende diskussioner med Friluftsrådet i 2016 og vil sikre sammenhæng mellem Nationalpark Vadehavets udvikling af code of conduct og Friluftsrådets arbejde med konflikthåndtering. Samarbejdet mellem Friluftsrådet og NPV har til formål at forebygge og mindske muligheder for konflikter i og med naturen i de danske nationalparker. Lykkes vi med at udvikle gode værktøjer, så det således helt centralt, at arbejdet gøres bredt tilgængeligt for andre aktører, f.eks. naturparker, kommuner, Naturstyrelsen m.fl., hvilket betyder, at de udviklede modeller og værktøjer skal søges udviklet i en form, som kan applikeres andre steder.

Nationalpark Vadehavet skeler fremadrettet til Friluftsrådets forslag angående projektets udvikling, og Friluftsrådets bidrag dertil. Som en del af projektet skal også overvejes hvordan det kan formidles, også med hensyntagen til de årstider hvor de forskellige friluft aktiviteter kan udøves med hensyntagen til naturen i området, jf. Friluftsrådets visioner for Nationalpark Vadehavet 2030.

I fællesskab med de øvrige nationalparker og Friluftsrådet, og på opfordring fra nationalparkens bestyrelse og råd, udvikles en Code of Conduct – hensigtsmæssig adfærd i naturen – for nationalparken og omkringliggende naturområder. Arbejdet har allerede påkaldt sig opmærksomhed fra nationalparkens tyske og hollandske partnere foruden danske verdensarvssteder og flere af de store grønne organisationer. Code of conduct / retningslinjerne har til formål at sikre en god øget benyttelsen af naturen, samtidig med

at sikre dens beskyttelse. Under udviklingsarbejdet skal inddrages en bred gruppe af friluftsb brugere og interessenter til dialog, som kan bidrage til udvikling af code of conduct foruden hjælpe med at kommunikere budskaberne ud til brugerne.

Forskere og eksperter skal inddrages for at sikre at national og international viden om hensyntagen til at naturen, landskabet og dyrelivet er centralt i udviklingen. På samme måde inddrages formidlere i udviklingen af kommunikationen for at optimere "outreach". Eksisterende netværksforbindelser med tyske og hollandske myndigheder og formidlere, som blandt andet fremgår af den trilaterale "Strategi for Bæredygtig Turismeudvikling for Verdensarvsområdet", vil sikre, at budskaberne også bliver udviklet til et internationalt publikum, da størstedelen af turisterne i vadehavsområdet er udenlandske, især tyske, men også fra Holland, Norge, Sverige mv. Med afsæt i vores internationale relationer til nationalparker og verdensarvs-steder i bl.a. Tyskland, Holland, England og Norge, vil vi indarbejde erfaringer og viden omkring friluftsliv og naturbeskyttelse som en del heraf. Der skal udvikles forbedrede friluftslivsmuligheder i nationalparken, som samtidigt tager hensyn til Vadehavets unikke natur på et bæredygtigt grundlag. Friluftssaktiviteterne skal ligeledes udvikles med et stærkt sikkerhedskodeks, da en række friluftssaktiviteter i Vadehavet kan være farlige, hvis udøveren ikke har den fornødne respekt for naturen og udviser den dertil hørende omtanke i sin færdsel i nationalparken. Færdsel på vaden med stigende vand, strømme, hurtige vejrskift hurtigt kan være farligt, se bl.a. Friluftsrådet 2010:8.

I dag er størstedelen af friluftsturisterne i vadehavsområdet tyskere i takt med at 62% af alle overnatninger er tyske, men vi ser en stigende andel fra andre dele af verden på grund af verdensarvsudpegningen og nationalparkens etablering. Det betyder, at der er et stigende behov for at undgå og håndtere mulige konflikter i naturen med udenlandske gæster, som kommer med andre normer og kulturer inden for færdsel i naturen, brug af naturen samt hensyn til naturens kræfter. Code of conduct skal således basere sig på den danske kultur om adfærd i naturen, men skal udvikles så udenlandske gæster forstår hvordan de skal gebærde sig.